

Capitulum

esset pro nobis paup factus est: excelsus t' eq̄
lis pater. semetipm humiliauit. Porro sup
celos habitans: in terris nō habebat ubi ca
put reclinaret. Factus es mihi christe salua
tor: dux vie: t' vite que ducit ad patrem. Ad
fassiones em̄ grata sunt: fines eius regna celoz
sunt. Factus es mihi dñator: dñe fili⁹ dei fons
vite: ex quo dona tua haurirē: t' te sine infmis
sione diligens collaudare: facta est ḡfa tua in
corde famuli tui lumen t' gaudiū t' dulcissima
sup mel t' fauum ori meo. Facta est ḡfa tua in
aia famuli tui: quasi thesaurus tribuens mihi
ineffabiles diuicias: t' paupratem atq̄ miseri
am longe a me expellens. Facta est ḡfa tua
seruo tuo refugiu⁹ t' vtus t' gloriatio t' pectio
t' esca spiritualis: plena suavitatis t' lumine.

Quō possum silere o dñe: de illa multitudine
ne dulcedinis t' charitatis tue gratiae: que os
meum licet indignissimi t' pectoris apuit. Aut
quō sustinebit lingua mea: vt non te singulis
horis ac momētis datorē vite glorificet? Aut
quō potero inundationes ḡte tue excludere
que iugiter fluunt in pectori humiliati mee
plene dulcedine t' om̄i gratia spiritali? Psallā
glorioso nomini tuo dñe par celorū: qui mihi
tribuisti bona tua celestia. Agniflico gratiā
tuam: christe redemptor meus. Lū em̄ te ma
gnifico: ip̄e magnifico: a te. Nō cessabit ligua
mea collaudare vtutē tuā: nō cessabit citha
ra mea psonare spiritalia cantica tua. Deside
rium tuū attraxit me post te christe: gloriatio
vite mee. Ḡfa tua dulcedine mihi p̄ster: ad sc
quēdū te spes mea. Efficiā cor meū tra bo
naz ad suscipiendum sementiu⁹. Irriget eum
ḡfa tua rore vite efne: t' demetar bonitas tua
manipulū de agro pectoris mei. Post com
punctionē t' sanctimonīa: cōuertere aia mea
in requiem deliciarum paradisi. Tu ouem er
rantem requisisti: t' inuentam tuis humeris
reportasti. Et hanc indignissimam animam
meam in manibus tuis atrahē: t' offer bene
dicto t' imortali patri tuo coram cherubin et
seraphin: t' coram angelis sanctis: vt delicias
paradisi perfruens: cum sanctis omnib⁹ an
gelis dicam. Gloria patri imortali: gloria filio
imortali: gloria spiritus sancto imortali: in se
cula seculorum. Amen.

Sancti Effrem Liber de Lus
etramine spiritali explicit.

I

Liber eiusdem diei Judicij incipit.

Cla. I. Inducens sanctū Effrem exhortan
tem t' obsecrantē vt nos ad terribilem il
lum diem iudicij p̄paremus: om̄em sollicitu
dinem a nobis projicientes: ex eo q̄ nihil in il
la hora nobis prodesse poterit nisi cōuersatio
sancta t' bona opa que hinc detulerimus no
biscum. Terrorē quoq̄ nobis in cutienib⁹ pro
pter manifestationem cor: am iudice omnium
que hic occulta sunt: quod apta similitudine
declarat.

Enite dilectis

Vsimi fratres exhortationē meam
suscipite: t' semp memētote consi
lij mei pectoris t' impiri⁹ Effre. Ec
ce em̄ iudicij dies illa magna t' terribilis istat:
t' nos tumore elationis inflamur. nolentes in
h̄brei tpe intelligere ac festinare: t' deū nob
p̄pitum facere. Dies em̄ nostri t' menses t'
anni tanq̄ sommū p̄tereūt: t' tanq̄ vmbra ve
spertina: t' velociter formidabilis t' preclarus
dñi aduēt aduenit. Vere em̄ formidabil' erit
dies illa vniuersis pectorib⁹: q̄ voluntatez dei
p̄ sua salute facere noluerūt. Obsecro vos
fratres charissimi: venite projiciamus a nob
om̄em sollicitudinē actuū terrenorū: ne obli
getur mens nr̄a in terrenis negotijs: qz om̄
nia terrena p̄t̄seunt: om̄ia depereunt: om̄
nia euangelunt. Nec qc̄nobis pdesse pote
rit in illa iudicij dicnisi p̄uersatio sancta: t' bo
na opa que hinc detulerimus nobiscum. Fu
turi est nanq̄ vt vnuquisq; nostrū: t' actus
suos: t' cogitationes ante tribunal tremendi
iudicij deferat. Cotremiscit cor meum: tre
nes mei resoluunt: quotienscumq; recogito
qd̄ reuelande sint cogitatōes: t' f'mones atq;
actus nr̄i in die iudicij. Brādis em̄ timor erit
fratres dilectissimi: grandis tremor o amici
mei. Quis em̄ nō timeat: aut qz ē q̄ nō t're
miscat t' lamentet ac lugeat hec: qd̄ ibi om̄ia
manifestant: que h̄i occulto t' tenebris gesta
sunt. Intelligite fratres mei h̄: qd̄ vob̄ dico:
t' considerate exemplū qd̄ vob̄ ob vnam itellen
tiā pfero. Arborē fructifere tpe suo p̄mū in
trinsec⁹ cōcipiūt fructū: postea vno diuino nu
tu extrinsec⁹ pferūt: s'm suā naturā: t' fructū
t' folia. Sic in die illa terribili: oēs hoīes que
cūq; in h̄ seculo q̄si in tpe suo occulēt intrinse
cus: siue bona siue mala gesſeſt: ibi q̄si fruct⁹
pprios aū tribunal dñi pferent. Tunc iusti
L 6

La. II

bonos tuncdos pferent fructus. Sanctissimiliter fructus suaquissimos. et omnibus gloriarum floribus exornatos. Martyres vero suppliciorum et penarum fructus patientie gloriose. Abonachi autem sc̄e cōuersationis sue. i. cōtinētie. humilitatis. vigiliarum. oronum atque obediētie. immarcessibiles pseret fructus. Pctores vero ipsi ac pphani pseret fructus turpissimos et execrados plenos cōfusione. obprobrio. vulnus et luctus. vermiū et immortalium. et ignis inextinguibilis cum gemitu. Tremendū est dilectissimi fratris ibi iudicium: in quo sine testibus omnia manifesta sunt. Ibi assunt milia milium et decies dena milia angelorum cherubim et seraphim. et ibi iustorum chori circumstāt. patriarcharum prophetarum apostolorum et martyrum. et omnes oīno sc̄orum.

La. II. Arguēs negligētiā n̄am / et ostēdens quō iudex rōnē phac negligētiā exqret
improperans nobis omnia que prulit vel fecit
pro nobis.

Quid ergo ne=
q̄ gligim⁹ dilectissimi fr̄es! Ecce nūc
t̄ps pcludit. dies appropinquat. in
qua omnia occulta n̄a al lumine arguuntur. Si
sc̄rem⁹ fratres quid imineat vel incubat iugis
plagierim⁹: obsecrātes deū dieb⁹ et noctibus
sine cessatiōe. vt liberaret nos ab eterna con
fusionē et phenībus tenebris. Obstruetur
enim omnis os peccatoris ante tribunal glo
rie ei⁹: cū metu nimio tremore. Et tremulceret
omnis creatura. et ipsa agmina sc̄orū angelorum
expauesceret in die a dūetus ei⁹. Quid ḡtūc
dicturi sum⁹: si in h̄o pte negligenter et se
gniter vicerim⁹? Ipse enim nos patiēter expe
ctat. et omnes nos ad suū regnum iuitat. Rat
ionem enim exqret a nobis. et phac negligē
tiā n̄a et dicet nobis. Propter vos incarna
tus sum. propter vos flagellatus sum: propter vos
confusus sum. propter vos palmis in facie ver
beratus sum. propter vos crucifixus sum. propter
vos suspensus sum in ligno. felle cibatus sum
et acetō porat⁹ sum. vt vos sc̄os et celestes effi
ciam. Regnum meū donavi vobis. paradisum
meū agui vobis. Omnes vos fratres vocauit pa
trimo. vob obtuli sp̄m sc̄m. vob misi amplio
ra horū omnium. Quid debui facere et nō feci
vobis. Tūm vt saluemini. humilē voluntatem
vñam solummodo quesui. Nō vos coegi. ne sa
luti vñcā necessitatē eēt occasio. Dicite mi

La. III

hi pctores mortales atque passibiles sum natu
ram. qd passi estis ppter me dñatorē vñm. cum
ego p vobis impassibilis passus sum. Ecce
itaque pparatu ē regnum et vita regescit leticia ī
lumine sempiterno. Preparata ē etiā mors
pene. luctus et tenebre. Eligat vñusquisque ut
ppria voluntate voluerit. rectā viā incedat.

La. III. Occasiōe dictoru cōuocās nos
et instruens quō dñm adorare. laudare et obse
crai debeat.

Tenite dilectis
simi fratres adorem⁹ et pcedam⁹
ei⁹ et plorem⁹ corā dñi. q̄ fecit nos.
dicentes ei⁹. O dñator dñi. hec omnia vt de
sustinuisti p nobis. nos autē pctores sp̄ te exa
cerbaui⁹. et bñficijs tuis sumus ingrati. Tu
deus sine initio. natura incōprehensibilis. mi
sericors et pius. cōplacuisti grā tua p passionē
crucis pctores saluos facere. q̄ te nō nouisti.
donas eis post indulgentiā delictorū etiā lu
men scie tue. Quid ḡt retribuet gen⁹ huma
num tibi inuisibili et benignissimo dñi. Haz
cū impij essem⁹. nō sum naturā sed propria vo
lūtate. q̄si p̄i⁹ atque amator hoīm saluasti nos.
Sic iterū p negligentia n̄am peccatis incidi
mus. tu autē sempidē et ipse es. et misericors et
miserator. terribilis et gloriōsus cōditor. secu
lorum. patienti ab initio sustinēs queritatem
n̄am. donas nobis tps penitētie et remissio
nem pctō et lessibiles miseratoēs tuas. quas
ostēdisti filiis hoīm. Tūc⁹ es dñs deus n̄ a
charitate tua. a sc̄is miseratioib⁹ tuis. vt per
cruce tuā totū mūndū saluares. Aisi em⁹ vīc⁹
fuisse charitate misericors christe. temetip
sum hostiā viuā et īmaculatā nunq̄ p pctō
bus obtulisse. Hoc ipm ḡt eue doct⁹ suz do
minator dñi. q̄r̄. p̄ repleta ē mēs famili tui mul
titudine charitatis tue. Dulcedo em⁹ tua iugi
ter oblectat et cōfirmat me. et sp̄ exacerbarat
q̄ ad amaritudinē memetipm produco. vo
lens dulcedine tua iugiter p̄frui. iēsu vñigeni
te splendor etnī p̄tis. lumē habitā īaccessibili
le. lumine īcomprehēibili. Qui illuminasti
grā tua vñiūsum mūndū. illumia q̄ in me ē te
nebrosum oculū meū. Velat⁹ ē em⁹ et cec⁹. il
lumina eū sup miseratioib⁹ tuis. vt ne crassan
te diabolo penit⁹ obliguret. Illuminata est em⁹
mens n̄a īfirmissima dñs. ligia. p̄plantato.
qđ sp̄ indiget firmitate et illuminatioē ḡt eue

Verbū tuū dñs apuit oclōs cecī ex rīterō nati:

Capitulum

III

missusq; ad syloen statim post restitutionem oculorū carnalū spiritales oculi ei^r t interiores illuminati sunt: vt te sumumū saluatorē et medicū: sine metu aliq; deū deiq; filii t pdicaret t crederet. Illumina etiā nō os interiores oculos dñator dñe: vt te iugis diligam^r: tibiq; p̄fiteamur ex charitate magis quā necessitate: t oēs voluntates tuas pficere valeam^r. Nā si pculē a nob̄ syloē q; missus ē cec^r: s̄ p̄ciosus calix sanguinis tui plen^r vita t lumine nob̄ in p̄ximo ē:tāto pp̄inquier q̄sto q; accesserit sue rit purior. Hoc ḡnob̄ restat misericors christe: vt plenigrā t illuminatiō scie tue: cū fi de t sanctificatiō accedam^r ad calicē tuū: vt pficiat nob̄ ad remissionē p̄ctōrū: nō ad p̄fusionē in die iudicij: q; q̄cūq; mysterijs tuis in dignus accesserit suā aiam ip̄e p̄dēnat: nō se castificans: vt celestē regē atq; imortale sponsum in sui pectoris purissimū suscipiat thalamū. Nā aia n̄fa: sp̄sā ē imortalis sp̄sī. Cōpula aut̄nuptiar̄ celestia sacra sunt: q; cū māducam^r corp^r ei^r t sanguinē bibim^r: t ip̄e in nobis ē: t nos in eo. Attende ergo tibimet ipsi fr̄as: festina thalamū cordis tui iugis v̄tutib; bus exornare: vt māstionē cū b̄ndicto p̄f suo faciat apōter: t tūc coraz angelis t archāgelis erit tibi laus t gloria t gloriatio: t cū maḡ exultatiō t gaudio igredier̄ in paradisum.

C. III. Ex h̄q de^r nihil p̄ter salutēno strā q̄rit reuocās nos a negligētia t excitans ad vigilantiā t exercitiū bonorūz operū atq; dei dilectionē. Et hui^r occasiōe excellenter v̄tutē charitatis cōmendans.

Quer salutētuā o hō deus q̄rit a te? Si aut̄ neglexer̄ t salu^r fieri nolu eris: rectasq; dei vias nō ambulauer̄ nec mādata ei^r custodier̄: temetiōm iffiscis: t a celesti thalamo tu te expellis. De^r sp̄uissimū sol^r si ne p̄ctō pp̄ste p̄prio filio nō pep̄ci: t tu infelix tui nō misereri. Exp̄giscere itaq; a somno tuo parūper. O miserāde api ostiū obsecra eu^r: proīce abste onera p̄ctōr̄. Drafre quens sine cessatione lachrymas funde: molliciem aīe fuge: negligētia execrare: maliciā nō ama. Ama vō māsuetudinē: dilige p̄tinētiā: meditare psalmodiā. Festina ora frater: donec tibi datū ē tps. Dilige dñim ex tota aia tua: t sic ille dilexit te. Esto tēplū dei: t de^r excelsus habitabit in te. Aia em̄ h̄ns deū i se: tēplū dei ē. Diuina etiā mysteria celebrant̄ ea: ageli t archāgelli letant̄ ei: t frequent̄ ea v̄isi-

tare festināt: q; habitāte deo i aia: angeli festi nā honorare eā: v̄tpote dei tēplū effectā. Heatus vir q; deū ex toto corde dilexerit: t mun dum istū: t oia q; in eo sunt tota v̄tute odit: vt te solū sc̄m possideat: p̄ciosa z margaritā t vi te sue thesaux. Si q; itaq; sincere diligit de um: h̄ p̄satio nō ē ē tr̄s: s̄ flursū ē sp̄: v̄bit aia ei^r desiderat t mēs ē: v̄s t dulcedine sentit: et lumē accipit: t charitate dei p̄fruit. Vere em̄ dilectio dei: grā t dulcedie plena ē. Et btūs q; gustauerit eā: nec ē exsatiat̄ ab ea. Nā de dulcedine charitatē dei: q; putas ē q; digne pos sit exponere? Paulus apls q; gustauit t replētus ē ex ea clamat t dicit. Necq; altitudo neq; p̄fundū neq; ip̄a vita: neq; mors: neq; futura neq; ageli: neq; p̄ncipat̄: neq; p̄tates: neq; creatura alia porit nos separare a charitate dei: q; ē in christo iesu dño nfo. Agnus em̄ īmortalitatis ē charitas dei: sp̄s op̄at̄ i aia. Qui dilexe rite ē illuminationē grām t v̄tutē: sensum ei^r eleuat a fr̄is ad celū: vt oia q; frenā sunt odio habeat: t solū deū vite sue auctorē p̄tēpleat̄ et diligat. Sz t sc̄oy aīe exēplo suo nos doceant: q; de ip̄a charitate n̄hilomin^r sic apls gustaue rūt. Adole vinculū ē charitas dei: t gladius v̄triq; acut^r: nō p̄t eā īcidē. Semper ī tirāni sc̄oy martyriū mēbra secabāt: t charitatem dei q; illis reducēbat secare nō poterāt. Omollissimū charitatē dei vinculū stupor̄: t miraculū plenum: q; nec secari potuit nec solui. Bis acut^r gladi illō nō secuit: flagrās ignis nō soluit. Adēbra secabant̄: charitas nō seca bat. Coburebant̄ viscera: t vincula nō soluer̄. Demergeban̄ itey i p̄fundū sc̄oy corpora: t charitas dei non potuit aliquā mergi. Quis putas nō āmiref de h̄vinculo charitatis. Quicūq; ḡpuro t sincero corde dilexerit: talē charitatē h̄rē p̄ba. Nā caūt charitatē deit de^r ecclie sue: vt ip̄a semp exornet t polleat. Hec charitas: p̄gn^r dei i n̄ris aīab^r existit. Heccharitas colone firmamētū ē diligētibus deū. Hec charitas vñigenitū dei filiū ad nos de^r celis attraxit. Prop̄ h̄c charitatē de^r hō fact^r ē: pp̄f h̄c charitatē aia sp̄sā christi esse cr̄ta ē: t p̄ ea ip̄assibl̄ passus ē: pp̄f h̄c charitatē in corpore i carnat^r ē: prop̄ h̄c charitatē iuissibilis vñibil ē. Sine hac charitate si fuit aia nō placebit i ea de^r: nec delectabilis sup ea. Quis putas digne p̄t v̄l sufficit glorificare t collaudare deū saluatōrē: q; nob̄ tātā grāz tribuit p̄pter suam ineffabilem bonitatem.

C. V. Exponēs p̄siliū auctoris p̄sulētis

ut festinem^{digne} pūsari fūm di volūtate[/] sol-
liciteq^p salute nra i oronib[/] ieunij^s vigilij^s
et lachrymis nos exerceam[?] ut fiduciam h^e possum[?] i illa fribili hora iudicii[:] p^ctōres q^a ad
cōpūctionē scitāt^e. et ea de cā mltis p^conijs cō-
punctionem extollentis.

Qaudite bonū pūsiliū pusillanimitatis
mee. Festinem^{digne} sp donec tps ha-
bem[?] pūsari caste et sobrie et digne dō. ut spūs
scūs habitet i nob[?] et xpī charitas replete nos
et volūtas ei^p oia p^cstiaf i nob[?] Nō habeam[?]
aliā sollicitudinē dilectissimi frēs: nūl hāc solli-
mō/ q^ais aia nā iueniaf i illo lumie cū oibus
scis. Nō colligem[?] nec vinciā eā i frenis ne
gocijs. nec sollicitudinib[?] possessionū et pecu-
niariū. Exornem[?] oronib[/] ieunij^s. vigilij^s
et lachrymis. ut iueniat q^astulācūq^s fiduciā in
hora illa fribili et tremēda. cū oēs aie cū timo-
re et tremore assūt: cū electia p^ctōrib[?] sepāt
cū statuū oues a dext^r / et hedia sinistr^l. Cre-
dite mihi frēs mei[?] q^ai p^cxio ē aduent[?] dñi: in q
reddet vnicuiq^s fin opa sua. Scis qdē et ele-
ctis suis requie et leticia: p^ctōrib[?] dō et q^aeu ex-
acerbaeūt/ supplicia et tormenta. Btūshō q^au-
nenerit fiduciā i hora illa: et q^a audierit btāzvo
cē illā. venite bndicti p^cris mei. p^cipite regnū
q^ao vob patū ē ab origine mudi. Lūciuſti cuž
se i lumie viderit i illa ienarrabili glia: inf se-
metipos singuli obstupeſcēt/ dicēt. Putas ip
se ego sū: Et quo huic ḡle dign[?] iuēt sū: An
geliertā accedētes cū gaudiō magno ad scōs
enarrat eis pūsatōez eoꝝ imaculatā. p^ctinētā
vigilias. orones. volūtariā paupertate: q^ao solū
mercati sūt. Amodic^labor est i institutiōis nre
frēs charissim[?] et magna ē reqes. Paruo tpe
ē afflictio p^ctinētē: et retributio ei[?] et delicie pa-
radisi: et exultatio et leticia i seclī scī pmanet
Quicūq^s sibi p^csi[?] ē q^ao peccauerit dō. et p
negligētā suā et volūtate peccauerit: donec tps
ē ex affectu lachrymas fundat: et iugis defleat
Per lachrymas et remissionē p^ctōx. et leticiaz
cordis iueniet. Possideat et cōpūctionē cor-
dis lauet p^c singulas noctes lecti corporis sui.
Putat ne hētis expiētā lachrymaz dilectissi-
mi frēs. Putat ne illūinat[?] ē aliqs vrm ab illa
grā cōpūctiōis. q^a fin deū ē. Credite mihi frēs:
nō ē i fr̄ dulc[?] sup grā lachrymaz. Si q^ais oro-
ne sua deū p^cteplat[?] ē/ illū sp desiderās. lachry-
marū dulce die satiat[?] ē. et hmōi eleuat[?] ē a ter-
ris: et extra corp[?] i celo ē. Et qddico ex cor-
pus. Tot[?] celest^l ē et si iuenit pūsatio ei[?] i tris

Hmōi cū deo loqt[?] i xpō illūinat[?] i scōspū scī
caſ. Grāde miraculū. ut hō fra et cinis. in sua
purissima ofone cū do fabuleſ. Btūshō q^abz
cōpūctionē iugis fin deū. Cōpūctio frēs. san-
itas aie ē illūinatio metē. Cōpūctio frēs. re-
missionē delictoz nob pqrat. Cōpūctio frēs ie
sumyningenitū facit i nob hitare. cū eu deside-
ram[?] et qrim[?] Golo vob frēs enarrare potē-
tiā lachrymaz. Anna p lachrymas a do samu
elē pp̄ham accepit: ad sblimitatē et glationē
aie sue. Adulier[?] etiā peccatric[?] obita i domo
simōis a xpō dño dumissa sūt: q^a lachrymis pe-
des ei[?] rigabat. et crine tergebat. Grādisxt[?] ē
lachrymaz. mltūq^s dualēt lachryme fin deū.
Fiducia dñi sp acqrūt lachryme. sordidas co-
gitatiōes expellit: nec p̄imare eas pmittit
aie cōpūctionē cordis hnti. Quid btitudine
p̄t hac ē sblimi[?]: q^a cū ipm deū aia i ofone p
pria p̄teplat. Nā cū eu desiderat eis sp famu-
lat. thesaur[?] i deficiēs ē cōpūctio cordis. Gau-
dio ieffabili exultat aia: q^abz cōpūctionē cor-
dis. Cōpūctionē xo dico i vni[?] diei: s q^a dieb[?]
et noctib[?] puritate aie tāq^s fons exuberat / et
abūdat. Fōs em purissim[?] ē cōpūctio cordis:
irrigās sp plātaria fructifera aie. Plātaria at
fructifera dico x̄tutes aie. grām p̄nile. et opa
bona q^aassidue lachrymis irrigat: et fructū af-
ferūt bonū et vtile. Sp ḡscē plātardes tue irri-
genē a te: p̄ bndictiōne grā dñi. Qd cū fuit fa-
ctū crescēt q̄tidie: et fructū dabūt in tpe suo.
La. VI. Inducēs auctorē negligētā et m^l
seriā suā p̄fitētē: aliosq^s ne ipm imitēt autētē:
vt dñm p se orēt dep̄catē: atq^s cū grārūactio
ne librum hunc concludētem.

Ergo imitator
In mei existas p^ctōr et desidiosi: sp dices
nis et nūq^s faciēt. Adollicia emplēt[?]
sūt negligētā coopt[?]: si hīs cordis cōpūctio
nē: nec purissimā oronē. Aglo aūt meipm sp
p^ctōrē: sp timētē futurū iudiciū: nullā excusa-
tionē p̄ negligētia hntē. Obsecro vos frēs ca-
rissimi: qdē timet[?]: et sp q^a illi placita sūt facit[?]
vt oretis pme exiguō et pusillo. vt veniat sup
me celest^l grā et saluet aia mea: atq^s iueniam
mīam i die illa fribili. q^a veniet dñs reddere
vnicuiq^s fz opa ei[?] Hīa miscdi do nro. et imor-
tali: q^a os nfn apuit p̄grazad meditādū vba
iudici[?]: et dilectiōis atq^s cōpūctiōis q^a sunt
edificia aie. firmantū cordis. mēt illūinatio[?]
vt ois aia q^a h meditat[?] haf ad vitā etnā. amē
Sancti ac deuoti viri Extrem diaconi.
Liber dedit Judicij feliciter explicit.